BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm007500

Dane szczegółowe

Właściciel:	**Brunon**
Kraj:	**Rosja Carska**
Okres historyczny:	**brak danych**
Znaleziono:	**łódzkie**
Materiał awersu:	**mosiądz**
Materiał rewersu:	**g.jednorodny**
Wykończenie:	**złocony**
Sygnowanie:	**JEDICKE**
Wytwórca:	**JEDICKE (Warszawa)**
Średnica:	**21.0 mm**
Typ uszka:	**drut**
Rant:	**●--|**
Profil:	**(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- korona [zamknięta]
- monogram [gotic-N; gotic-R]
- numer [I; 1]

Przeznaczenie

- urzędniczy

Ostatnia aktualizacja: **2017-09-14 14:49**

Opis guzika btrm007500

Rosyjski guzik urzędniczy
© buttonarium.eu

Awers przedstawia Wielką koronę carską ze wstęgą, pod nią trzyliterowy monogram pisany szwabachą: NIR (Николай I Павлович - Mikołaj I Romanow), całość umieszczono na kropkowanym tle, co w heraldyce odpowiada barwie złotej, na obrzeżu guzika występuje pojedynczy, wypukły rant.

Rewers sygnowany: L: JEDICKE | NA LESZNO (Syrenka)| W WARSZ:| № 654|.

Guzik znaleziono na terenie województwa łódzkiego.

Przeznaczenie i datowanie
Guzik należał do urzędnika dworskiej służby Carskiego Dworu (podległych Ministerstwu Imperatorskiego Dworu) i obowiązywał w latach 1831-1855. Według ustawy o mundurach dla rang urzędników Ministerstwa Carskiego Dworu „Положение о мундиров для чинов Министерства императорского двора(...)" z 1831 roku, guziki takiego wzoru przysługiwały: „wszystkim rangom urzędników dworskich służby Carskiego Dworu (oprócz Oberjägermeisterów i Jägermeistrów) [Jägermeister = łowczy] - mundurowy frak z pozłacanymi matowymi guzikami «z wyobrażeniem trzech gotyckich liter w postaci monogramu imienia jego Cesarskiej Wysokości pod koroną».

Urząd dworu carskiego obejmował sam Carski Dwór i różne instytucje, zajmujące się jego obsługą. Carski dwór stanowiły: rodzina carska, carskie rezydencje, a także osoby (w tym nadworne damy i kawalerzy) posiadające dworskie rangi/tytuły. Wojskowi nie posiadali dworskich rang i tytułów, byli oni częścią świty wojskowej cara. Początkowo świta wchodziła w skład Kwatermistrzowskiej jednostki wojskowego resortu, później – w skład carskiego głównego domu, podległa Ministerstwu Wojny.

Na wojskowych mundurach członków świty w okresie od 1829 do 1917 naszywano pozłacane guziki z dwugłowym orłem, bitym zgodnie z ustalonym na dany okres wzorem państwowego godła.

W 1826 roku, w miejsce licznych urzędów – ministra dużego pałacu, paszowego, chlebowego, sokolniczego, stajennego i innych, ustanowiono Ministerstwo Imperatorskiego Dworu. Na mundurach tego ministerstwa były wykorzystywane guziki z „państwowym orłem", a na frakach dworskich urzędników guziki z monogramem cyrylicznym cara pod koroną.

W 1831 roku wyszła ustawa, która konkretnie ustala jakie wzory mundurów, fraków mundurowych i guzików będą obowiązywać w poszczególnych resortach Ministerstwa Imperatorskiego Dworu, Gabinecie Jego Cesarskiej Mości i służbie dworskiej.

Odnośnie wyglądu fraków mundurowych i guzików dla rang służby dworskiej „части придворных чинов" ustawa mówi, że „wszystkim rangom urzędników dworskiej służby Carskiego Dworu (oprócz Oberjägermeisterów i Jägermeistrów)[Jägermeister = łowczy] – przysługuje mundurowy frak z pozłacanymi matowymi guzikami «z wyobrażeniem trzech gotyckich liter w postaci monogramu imienia jego Cesarskiej Wysokości pod koroną» (...)" Wzmiankowana ustawa z 11 marca 1831 r. (opublikowana 5 stycznia 1832 r.) nosiła nazwę: „Положение о мундиров для чинов Министерства императорского двора(...)", czyli "Ustawa o mundurach dla rang Ministerstwa Carskiego Dworu". W Rosyjskim państwowym archiwum historycznym zachowały się załączone do niej czarno-białe rysunki przedstawiające wzory szycia i wygląd samego fraku. Trzy lata później, 27 lutego 1834 r., wyszła kolejna ustawa o zakresie bardziej ogólnym: „Положение о гражданских мундирах", czyli „Ustawa o cywilnych mundurach" , która m.in. potwierdzała zapisy z ustawy z 1831 odnośnie mundurów dla Ministwerstwa Carskiego Dworu. Do tej ustawy załączono komplet kolorowych rysunków mundurów i wzorów ich szycia.
W obu aktach ustawodawczych mowa jest o dwóch rodzajach munduru , kroju cywilnego i wojskowego.

Prawdopodobnie takie „gotyckie" przedstawianie monogramu, posiadające jawnie pruskie pochodzenie nie odpowiadało następnemu carowi i w marcu 1855 roku zatwierdzono nowe wzory guzików dla rang Ministerstwa Cesarskiego Dworu i rang służby dworskiej. Na mundurach zostawiono pozłacane „państwowe" guziki, na frakach dla Ministerstwa Dworu matowe guziki z kryzą z „monogram cyrylicznym cara pod koroną", a na frakach dla urzędników dworskich rang - gładkie wypukłe guziki z dwoma ozdobnymi literami pod koroną. W późniejszych latach ta tradycja była kontynuowana. Ciekawostka: Prezentowany guzik obok wyobrażenia korony zawiera wstęgę. Wstęga nie była opisana w rosyjskich „ustawach" opisujących wygląd tego guzika. Nie wiadomo czy ten wariant stempla coś oznaczał. Być może jest to wariant dla Królestwa Polskiego (?). W Królestwie Polskim carowie mieli swoje ziemie, którymi bezpośrednio zarządzali.

Według informacji z książki Низовский Андрей - Русские форменные пуговицы 1797-1917, str. 111-114, 2 kwietnia 1838 roku wyszła ustawa dla urzędników w Królestwie Polskim mówiąca m.in. o mundurach: «О порядке производства в чины русских чиновников, продолжающих службу в Царстве Польском» (ПСЗ. Собр. 2. Т. 13, №11110).

Według załącznika do tej ustawy guziki z takim monogramem trzyliterowym mieli nosić też na frakach mundurowych urzędnicy urzędu stadnin (państwowych) "Конно-заводское ведомство" tacy jak: kierujący stadniną, jego pomocnik, weterynarz, sekretarze i skarbnik. "Управляющий конским заводом, помощник его, ветеринар, лекарь, секретари и казначей".

W tej sytuacji pojawia się zagadka. Ustawa wyszła w 1838 roku, a guzik ten został wyprodukowany wcześniej (1831-35) - bowiem zakład Jedicke mieścił się na ul. Leszno № 654 do 1835 r. A sam L. Jedicke zmarł w 1837. Brakuje informacji czy "Конно-заводское ведомство" było w Rosji utworzone wcześniej niż w 1838 roku. Nie wiadomo też czy ten "urząd stadnin" był utworzony tylko w Królestwie Polskim.

Źródła

Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska
Podobne guziki na stronie Исторические пуговицы
Dubrowska M., Sołtan A. - Wytwórnie guzików w dziewiętnastowiecznej Warszawie i ich produkcja, Warszawa 2001
Krupop D. - *GUZIKI MUNDUROWE 1792-1945 tom 1*, Łódź 2011
Низовский А. - Русские форменные пуговицы 1797-1917 гг., Москва 2008 (str. 34-37, 103-105, 270-271)
Wikipedia.pl - Mikołaj I Romanow
Wikipedia.pl - Tabela rang Piotra I
Wikipedia.pl - Wielka korona cesarska Rosji
Леонид Ефимович Шепелев, Титулы, мундиры и ордена Российской империи

Wytwórca: JEDICKE (Warszawa)

Ludwik Teodor Jedicke (1777 - 1837) - wyrobem guzików trudnił sie już w 1816 roku, a być może, że jeszcze wcześniej. Zakład mieścił się w Warszawie. Swoje guziki sygnował on nie tylko nazwiskiem ale i adresem, co przy zmianach miejsca funkcjonowania warsztatu pozwala je nam dokładniej datować. Do najwcześniejszych zalicza sie guziki z adresem "Leszno № 737" które tłoczono nie dłużej jak do 1826 roku. Od 1826 do lipca 1835 fabryka mieściła się na "Leszno № 654". Od 1835 do 1838 roku mieściła się na ul "Senatorskiej № 468". W roku 1838 jego nazwisko pojawiło sie po raz ostatni na guzikach. (L. Jedicke zmarł bowiem w 1837 roku).

Ciekawostka
Litery P: U: występujące niekiedy w sygnaturze tego wytwórcy oznaczają "Przeciw Ulicy", czyli mówiąc dzisiejszym językiem "na przeciw ulicy:".

Źródła
www.boretti-saga.pl - Ludwik Teodor Jedicke (1777-1837)

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.
Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. ***Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-17 14:47**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.11.27